

Stichting **Pensioenbehoud**

Als uw pensioen u lief is

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
de heer drs, W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Betreft: rekenrente en premie pensioenen

Veenendaal, 11 oktober 2018

Geachte heer Koolmees,

Naar aanleiding van de brief van de president van DNB aan u van 19 september 2018 met kenmerk T027-1504258312-841 brengen wij u het volgende onder uw aandacht:

In de bovengenoemde brief wordt vastgesteld dat "In het Financieel Toetsingskader (FTK) is vastgelegd dat *marktwaardering* het uitgangspunt is bij de waardering van deze pensioenaanspraken en -rechten" en dat "De passende discontocurve is daarom de risicovrije rentetermijnstructuur (RTS)".

Wij wijzen u in dit verband op de volgende passage in de brief van de president van DNB:

"Het waarden van een pensioenuitkering kan op twee manieren: het verwacht rendement wordt wel of niet meegenomen in zowel de verwachte pensioenuitkering als ook de disconteringsvoet. Bij een consistente toepassing (gebruik verwacht rendement in zowel teller als noemer of gebruik RTS in zowel teller als noemer) leiden beide keuzes tot dezelfde waarde, en deze is gelijk aan de marktwaarde."

Wij kunnen deze passage niet anders begrijpen dan dat de president van DNB de mening blijkt te zijn toegedaan dat de huidige - eenzijdige - toepassing van de RTS niet consistent is, omdat de RTS alleen is voorgeschreven voor de berekening van de technische voorzieningen (pensioenverplichtingen), maar *niet* voor berekening van de benodigde premie om die verplichtingen te kunnen financieren. Met andere woorden: de president van DNB wijst in feite de RTS voor het uitsluitend berekenen van de pensioenverplichtingen af.

Indien – zoals de president van DNB lijkt te bepleiten - voor de berekening van zowel de technische voorzieningen als het pensioenvermogen *dezelfde* rentevoet wordt gehanteerd, bijvoorbeeld die van het verwachte rendement na aftrek van de indexatie-ambitie, dan stijgen de dekkingsgraden van de pensioenfondsen met ca. 20 procentpunten.

Om de waardering van pensioenaanspraken en -rechten - zijnde vorderingen op pensioenfondsen - te kunnen financieren, dient er voldoende premie te worden betaald aan de pensioenfondsen.

Deze premie wordt door elk fonds vastgesteld binnen de bepalingen van de Pensioenwet en met inachtneming van de voorschriften uit het FTK. Zowel de Pensioenwet als het FTK bieden de mogelijkheid van een gedempte premie. In gewoon Nederlands: het vaststellen van een lagere dan een kostendeekkende premie.

Daarover hebben DNB en AFM het kabinet negatief geadviseerd (DNB brief van 21 november 2013 gericht aan staatssecretaris van SZW, mevr. J. Klijnsma en DNB-AFM brief van 1 april 2014 eveneens gericht aan staatssecretaris van SZW, mevr. J. Klijnsma). De negatieve gevolgen van dat beleid heeft DNB gerapporteerd in haar Position Paper *Met het nFTK nog niet in balans* op 17 mei 2018 aan de Tweede Kamer.

Stichting **Pensioenbehoud**

Als uw pensioen u lief is

Hierin staat op pagina 2 onder meer:

“Door premiedemping is de afgelopen drie jaar voor €15,9 mrd aan nieuwe pensioenopbouw gefinancierd uit het vermogen van pensioenfondsen, aldus DNB. Dat is onwenselijk, vindt de toezichthouder. Oplossingen zijn een maximum op overrendement of herinvoering van de eis dat de premie moet bijdragen aan herstel.”

Dit probleem is ontstaan door tot het toepassen van een verschillende disconteringsvoeten voor enerzijds de verplichtingen, en anderzijds voor de premieberekening.

Het toepassen van premiedemping door pensioenfondsen heeft ertoe geleid dat bijna € 16 mrd. aan niet geïnde pensioenpremies in de kassen van de achterliggende ondernemingen is gebleven, waarbij de Staat - als grootste werkgever - ca. €7 mrd. voordeel heeft gehad. Dit verklaart mede het begrotingsoverschot van € 8 mrd. in 2016; dat is dus voor een belangrijk deel gefinancierd door ABP.

En het is uitgerekend DNB die in een publicatie op haar website van 3 april 2015 (<http://www.toezicht.dnb.nl/2/50-202020.jsp#>) expliciet voorschrijft hoe pensioenfondsen dienen om te gaan met premiedemping en die deze handelwijze op bedekte wijze heeft gestimuleerd:

“Bij de berekening van de kostendekkende premie moet worden uitgegaan van dezelfde grondslagen als die waarmee de technische voorzieningen worden vastgesteld volgens artikel 2 van het Besluit ftk. In afwijking daarvan mag de kostendekkende premie worden gedempt op basis van een voortschrijdend gemiddelde van de rente met een maximumperiode van 10 jaar of met het verwachte portefeuillerendement

Duidelijk is, dat voornoemde handelwijze van DNB schade heeft veroorzaakt aan de pensioenopbouw van werknemers en dat indexatie van reeds ingegane pensioen mede hierdoor niet werd toegepast

Dat is naar onze mening catastrofaal voor de eerbiediging van de opgebouwde rechten en in strijd met de eis van artikel 140 Pw van een evenwichtige belangenbehartiging van actieven en post-actieven.

Wij verzoeken u dan ook met klem om het Besluit FTK aan te passen. Tevens dringen wij er bij u op aan om de DNB een aanwijzing te geven om dezelfde disconteringsvoet te laten hanteren voor de berekening van de hoogte van de kostendekkende premie als voor de berekening van de omvang van de verplichtingen, opdat wordt voldaan aan het gerechtvaardigde principe van evenwichtigheid.

In de bijlage treft u een overzicht aan dat aantoonst in welke mate de premiebetalingen van de vijf grootste pensioenfondsen de pensioenverplichtingen sinds 2015 niet dekken.

Een kopie van deze brief wordt gestuurd aan de Vaste Commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer.

In afwachting van uw antwoord,

hoogachtend,

Erik L. Daae
voorzitter

DNB statistieken 5 grootste pensioenfondsen

Datum laatste wijziging: 20-09-2018

Tabel 8.19 Jaargegevens individuele pensioenfondsen

Vijf grootste pensioenfondsen

	<u>Reële dekkingsgraad ¹⁾</u>				<u>Premiedekkingsgraad ¹⁾</u>			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
ABP	-	80,6%	75,5%	82,8%	-	-	72,0%	69,0%
PFZW	-	78,0%	73,4%	79,7%	-	-	93,0%	82,0%
PMT	-	79,5%	75,6%	81,4%	-	90% ²⁾	83,0%	77,0%
PME	-	79,3%	75,2%	81,2%	-	-	83,0%	73,0%
PFBouw	-	90,0%	86,4%	93,1%	-	-	74,0%	65,0%

Alle pensioenfondsen

Premietekort p.j. alle pensioenfondsen in mrd euro 2015-2017 ³⁾	- € 3,1	- € 4,9	- € 7,9
Premiedekkingsgraad alle pensioenfondsen 2015-2017 ⁴⁾	94%	84%	79%

¹⁾ Overgenomen uit Tabel 8.19 van DNB website op 29 september 2018

²⁾ Overgenomen uit artikel *Hogere AOW wapent pensioenstelsel tegen effecten lage rente* van PMT voorzitter Benne van Popta op PMT website van 22 september 2016.

³⁾ Overgenomen uit DNB Position Paper *Met het nFTK nog niet in balans* van 17 mei 2018

⁴⁾ Overgenomen uit artikel van Willis Towers Watson *Ontwikkeling premiedekkingsgraad* van 28 augustus 2018

9 oktober 2018/Erik L. Daae